

Horyzonty Polityki
2021, Vol. 12, N° 40

GABRIELA WRONOWSKA

<http://orcid.org/0000-0001-9519-3690>
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
wronowsg@uek.krakow.pl

DOI: 10.35765/HP.2090

Wpływ pandemii na sytuację studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Wybrane zagadnienia

Streszczenie

CEL NAUKOWY: Celem artykułu jest zaprezentowanie wpływu pandemii na sytuację wybranej grupy studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Do badań wybrano następujące obszary: edukację, uczestnictwo w rynku pracy oraz relacje i rozwój. Zaprezentowano opinie badanych studentów na temat wpływu pandemii na kluczowe obszary ich życia. Uzyskane wyniki pozwoliły na sformułowanie wniosków w tym zakresie i wskazanie obszarów, które okazały się najbardziej wrażliwe na pandemię.

PROBLEM I METODY BADAWCZE: W realizacji celu pracy pomocne były opracowania dotyczące pandemii oraz wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród wybranej grupy studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

PROCES WYWODU: Prezentowane treści zostały podzielone na tematyczne części. Pierwsza z nich zawiera wprowadzenie do tematyki artykułu. W części drugiej zaprezentowano opinie studentów związane z wpływem pandemii na naukę, udział w rynku pracy oraz relacje i rozwój. W pracy sformułowano hipotezę badawczą, że negatywne skutki pandemii najsilniej odczuwane są przez studentów w obszarze relacji i rozwoju.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ: Studenci określili, w jaki sposób pandemia wpłynęła na ich życie w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy i jak je zmieniła. Wskazali na dotkliwy spadek aktywności związany z budowaniem relacji wśród grypy rówieśniczej, jak i na niedogodności z tworzeniem relacji typu mistrz – uczeń. Mniej dotkliwe okazały się ograniczenia związane z uczestnictwem w rynku pracy oraz edukacją.

Sugerowane cytowanie: Wronowska, G. (2021). Wpływ pandemii na sytuację studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Wybrane zagadnienia. *Horyzonty Polityki*, 12(40), 11-28. DOI: 10.35765/HP.2090.

WNIOSKI, INNOWACJE, REKOMENDACJE: Konieczność funkcjonowania w reżimie sanitarnym wprowadziła zmiany w kluczowych obszarach życia studentów. Pandemia pokazała ułomności zdalnego systemu nauczania i wskazała możliwe obszary do poprawy. Stworzyła ona warunki do wdrożenia nowego systemu kształcenia, jednak po roku można stwierdzić, że nie jest on satysfakcjonującą alternatywą dla zajęć prowadzonych w trybie stacjonarnym. Wymaga działań naprawczych i usprawniających. Pandemia nie wpłynęła negatywnie na uczestnictwo badanych studentów w rynku pracy, którzy aktywnie w nim uczestniczyli. Zdalny sposób nauki i komunikacji nie sprzyjał nawiązywaniu relacji oraz rozwijaniu zainteresowań. Ten obszar w opiniach badanych studentów najbardziej ucierpiał w wyniku pandemii. Potwierdzają to również inne badania.

SŁOWA KLUCZOWE:

pandemia, studenci, rynek pracy

Abstract

THE IMPACT OF THE PANDEMIC ON THE SITUATION
OF STUDENTS AT THE CRACOW UNIVERSITY
OF ECONOMICS. SELECTED PROBLEMS

RESEARCH OBJECTIVE: The purpose of this article is to present the impact of the pandemic on a selected student group at Cracow University of Economics. The following areas has been selected for the study: learning, labor market participation, and relationships and development. There has been presented the opinions of the surveyed students on the impact of the pandemic on key areas of their lives. On the basis of the results it was possible to formulate conclusions on this subject and indicate areas that resulted to be affected the most by the pandemic.

THE RESEARCH PROBLEM AND METHODS: Studies on pandemic and the results of survey conducted among a selected group of students of the Cracow University of Economics were helpful in achieving the aim of the study.

THE PROCESS OF ARGUMENTATION: The presented content is divided into thematic sections. The first provides an introduction to the subject matter of the article. The second part presents students' opinions related to the impact of the pandemic on learning, labor market participation, and relationships and development. The paper formulates a research hypothesis that the negative effects of the pandemic are felt most strongly by students in the area of relationships and development.

RESEARCH RESULTS: Students identified how the pandemic has affected and changed their lives over the past twelve months. They indicated a severe decrease in activities related to building relationships among their peer group,

as well as inconveniences related to forming “master-student” relationships. Limitations related to labor market participation and learning appeared to be less severe.

CONCLUSIONS, INNOVATIONS, AND RECOMMENDATIONS:

The need to function under a sanitary regime has introduced changes in key areas of student life. The pandemic showed the shortcomings of the remote learning system and identified possible areas for improvement. It created conditions for the implementation of a new system of education, but after a year it can be concluded that it is not a satisfactory alternative to the classes conducted in a stationary mode. It is required to implement corrections and improvements. The pandemic did not negatively affect the participation of the surveyed students in the labor market, as they participated in it actively. The remote mode of learning and communication was not conducive to establishing relationships and developing interests. This area in the opinion of the surveyed students was most affected by the pandemic.

KEYWORDS:

pandemic, students, labor market

WSTĘP

Pandemia COVID-19, wywołana przez koronawirusa SARS-CoV-2, wpłynęła na wiele aspektów życia społeczno-ekonomicznego we wszystkich gospodarkach na świecie. Od ponad roku świat walczy ze skutkami pandemii na różnych płaszczyznach z wykorzystaniem metod, narzędzi i procedur wypracowanych w poszczególnych krajach (Haldane, De Foo, Abdalla, et al., 2021). Najbardziej pilne i pożądane działania związane są obecnie z opanowaniem wirusa w taki stopniu, aby możliwy był powrót do funkcjonowania gospodarki do stanu sprzed pandemii. Widocznymi pozytywnymi efektami intensywnej pracy na tym polu są rozwiązania w sferze ochrony zdrowia. Badania związane z rozwojem wirusa umożliwiają śledzenie natężenia i tempa jego rozprzestrzeniania się, co z kolei pozwala na monitorowanie pandemii niemal w czasie rzeczywistym (Harvey, Carabelli, Jackson, et al., 2021). Od początku 2021 roku rozpoczęła się na całym świecie masowa akcja szczepień przeciwko COVID-19, dzięki której możliwy będzie w niedalekiej przyszłości powrót do tzw. normalności.

Pojawienie się pandemii o światowym zasięgu poszerzyło istniejącą klasyfikację dotyczącą przyczyn, skutków i metod przeciwdziałania

kryzysom. Na stałe do teorii ekonomii weszło pojęcie „koronakryzys”, a wraz z nim ugruntował się interesujący obszar badań dla naukowców reprezentujących różne dziedziny nauki. Niniejsze opracowanie – dotyczące wpływu pandemii na wybrane obszary życia studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (UEK) – wpisuje się w ten nurt badawczy. Celem pracy jest zaprezentowanie, w jaki sposób pandemia wpłynęła na kluczowe obszary życia studentów, tj. edukację, udział w rynku pracy oraz relacje i rozwój. Określenie, w którym z tych obszarów i w jakim stopniu zmieniła się aktywność studentów, jest dodatkowym atutem pracy. Skupiono się na zaprezentowaniu skutków obecnej sytuacji dla badanej grupy studentów. W pracy sformułowano hipotezę badawczą, że negatywne skutki pandemii najsilniej odczuwane są przez studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w obszarze relacji i rozwoju. Aby zrealizować cel pracy, zaprojektowano i przeprowadzono badania ankietowe wśród wybranej grupy studentów UEK. Uzyskane wyniki badań pozwoliły na zweryfikowanie postawionej w pracy hipotezy badawczej.

1. METODY I NARZĘDZIA BADAWCZE

Ze względu na specyfikę obszaru badawczego, jakim jest pandemia¹, opracowań tematycznych na rynku wydawniczym jest jeszcze stosunkowo niewiele, jednak ze względu na ciekawą, szeroką i aktualną tematykę badawczą nowych prac ciągle przybywa. W niniejszym artykule wykorzystano dostępną literaturę przedmiotu, natomiast głównym źródłem pozyskania danych do analizy były wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w kwietniu 2021 roku na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Ankieta „Badanie aktywności studentów Uniwersytetu Ekonomicznego na rynku pracy” w formie online została zamieszczona na dedykowanym kursie na platformie

1 Specyfika badanego zjawiska polega na tym, że pandemia jeszcze trwa i trudno stwierdzić, kiedy i jak się skończy oraz jaki będzie miała ostateczny wpływ na rozwój gospodarczy i życie społeczne. Jedno z potencjalnych rozwiązań dopuszcza możliwość dostosowania się do życia z pandemią. Na obecną chwilę nie ma na rynku wydawniczym w Polsce badań kompleksowo oceniających skutki pandemii, zwłaszcza tych związanych z szokami w gospodarce oraz skutecznymi sposobami jej przeciwdziałania.

Moodle dla wybranej grupy studentów. Ze względu na konieczność zbadania aktywności studentów na rynku pracy w czasie pandemii wybrano do wypełnienia ankiety studentów starszych lat, którzy zazwyczaj mają już za sobą pierwsze doświadczenia w tym zakresie. Grupę badawczą stanowili wszyscy studenci trzeciego roku studiów licencjackich oraz wszyscy studenci na drugim stopniu kształcenia Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W sumie ankietę skierowano do pięciu tysięcy czterystu sześćdziesięciu sześciu (5 466) studentów. Ankietę wypełniło i odesłało 757 studentów, co stanowi 13,8% wszystkich, do których została ona skierowana. Charakterystyka grupy badawczej przedstawia się następująco. 94% ankietowanych to Polacy, pozostali to obcokrajowcy, wśród których największy odsetek stanowili Ukraińcy. 73% ankietowanych stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę, bo 78%, stanowiły osoby w wieku między 22–25 rokiem życia. Ankietowani pochodzili z różnych środowisk, tj. 43% ze wsi, natomiast druga co do wielkości najliczniejsza grupa stanowiąca 26% ogółu badanych wywodziła się z miast powyżej 500 tys. mieszkańców. Grupa ankietowanych studentów reprezentowała wszystkie kierunki kształcenia, przy czym najliczniej reprezentowany był kierunek finanse i rachunkowość – 23% oraz rachunkowość i controlling – 15%. Można stwierdzić, że 79% badanych uzyskało dość wysoką średnią z ostatniego roku studiów, wynosiła ona powyżej 4,0. 79% badanych nie należało do żadnych stowarzyszeń studenckich, kół naukowych i nie udzielało się w wolontariacie. Grupa badawcza była więc mocno zróżnicowana.

Na podstawie wyników otrzymanych z ankiet poniżej zaprezentowano, w jaki sposób pandemia, w opinii studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, wpłynęła na ich sytuację w wybranych obszarach.

2. WPŁYW PANDEMII NA WYBRANE OBSZARY ŻYCIA STUDENTÓW UNIWERSYTETU EKONOMICZNEGO W KRAKOWIE

Do przeanalizowania w pracy zostały wybrane takie sfery życia, które są ważne dla wszystkich studentów, tj. edukacja, uczestnictwo

w rynku pracy oraz relacje i rozwój (Aucejo, French, Ugalde Araya, Zafar, 2020). Najważniejsza to ta związana z kształceniem. Pandemia w znaczący sposób wpłynęła na to, w jaki sposób obecnie funkcjonuje forma kształcenia i uczestnictwa w zajęciach oraz na sposób weryfikacji wiedzy studentów.

2.1. Pandemia a edukacja

Pandemia miała wpływ na szkolnictwo wyższe na różnych płaszczynach. Pierwszą, mocno odczuwalną, była dla studentów zmiana formy kształcenia ze stacjonarnej na zdalną, która wymagała opanowania w krótkim czasie nowych narzędzi i sposobów komunikacji (Szewiola, 2020). Zmiana ta ma zarówno pozytywne, jak i negatywne konsekwencje dla prowadzonych zajęć. Zależy to przede wszystkim od charakteru prowadzonych wykładów, ćwiczeń, laboratoriów czy seminariów (Bal, Arslan, Budhrani, Mao, Novak, & Muljana, 2020). Zdecydowanie negatywnie oceniany jest wpływ pandemii na sposoby weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów. Przyczyną są niedoskonałe sposoby przeprowadzania egzaminów i zaliczeń w trybie zdalnym, co studenci wykorzystują, aby podnieść swoje wyniki w nauce (Pietrzyk, 2021; Romaniuk, Łukasiewicz-Wieleba, 2021). W kontekście tych dwóch zmian wymuszonych pandemią pojawiło się bardzo ważne pytanie o jakość nauczania na poziomie wyższym. Są to kwestie ważne dla edukacji w ogóle i aktualnie wymagają one rozwiązań systemowych.

Poniżej w tabeli 1 zaprezentowano opinie badanych studentów na temat wpływu pandemii na obszary związane z nauką.

Tabela 1. Opinie studentów na temat wpływu pandemii na wybrane obszary związane z nauką

	negatywnie	nieznacznie negatywnie	brak wpływu	nieznacznie pozytywnie	pozytywnie
NAUKA (ogólnie)	21%	30%	14%	18%	17%
zmiana formy kształcenia (stacjonarna/zdalna)	22%	25%	10%	17%	25%
dostęp do zasobów uczelni (np. biblioteka, laboratoria)	40%	29%	18%	6%	5%
osiągane efekty w nauce (oceny bieżące, końcowe)	7%	14%	35%	23%	20%
aktywność własna w czasie zajęć	20%	27%	27%	14%	13%
jakość prowadzonych zajęć przez wykładowców	18%	31%	31%	12%	8%
narzędzia wykorzystywane przy prowadzeniu zajęć	12%	18%	23%	30%	16%
dostęp do wykładowców	12%	19%	38%	14%	14%
dostęp do dziekanatów oraz innych organów uczelni	28%	31%	26%	6%	5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Ponad połowa badanych studentów stwierdziła, że pandemia negatywnie wpłynęła na naukę. Pozytywnych stron dopatrywało się tylko 35% badanych, pozostałe osoby stwierdziły, że pandemia w ogóle nie miała w ich opinii wpływu na naukę. Rozpatrując poszczególne obszary związane z nauką można wskazać takie, gdzie studenci zdecydowanie podkreślali negatywny wpływ pandemii. Dla prawie 70% badanych był to ograniczony dostęp do zasobów uczelni, tj. biblioteki, laboratoriów itp. oraz dla ponad połowy badanych pogorszył się dostęp do dziekanatów i innych organów uczelni. Dla niemal połowy pogorszyła się jakość prowadzonych zajęć oraz spadła ich własna aktywność w czasie zajęć zdalnych. Brak jest jednoznacznych ocen studentów związanych ze zmianą formy prowadzenia zajęć ze stacjonarnej na zdalną oraz z dostępem do wykładowców. Opinie studentów rozłożyły się w miarę równo. Prawie połowa badanych studentów oceniła pozytywnie wpływ pandemii na narzędzia wykorzystywane do prowadzenia zajęć i komunikacji, jak również pozytywny wpływ pandemii zaobserwowano w osiągniętych wynikach w nauce, opierając się na ocenach bieżących i końcowych osiągniętych na egzaminach z poszczególnych przedmiotów.

Reasumując można stwierdzić, że otrzymane wyniki badań są zgodne z opiniami, przytoczonymi powyżej, dotyczącymi spadku jakości nauczania na poziomie wyższym oraz lepszych efektów osiągniętych w nauce przez studentów.

Na podstawie powyższych wyników badań nie można sformułować jednoznacznych wniosków, co do charakteru wpływu pandemii na sferę nauki.

2.2. Pandemia a rynek pracy

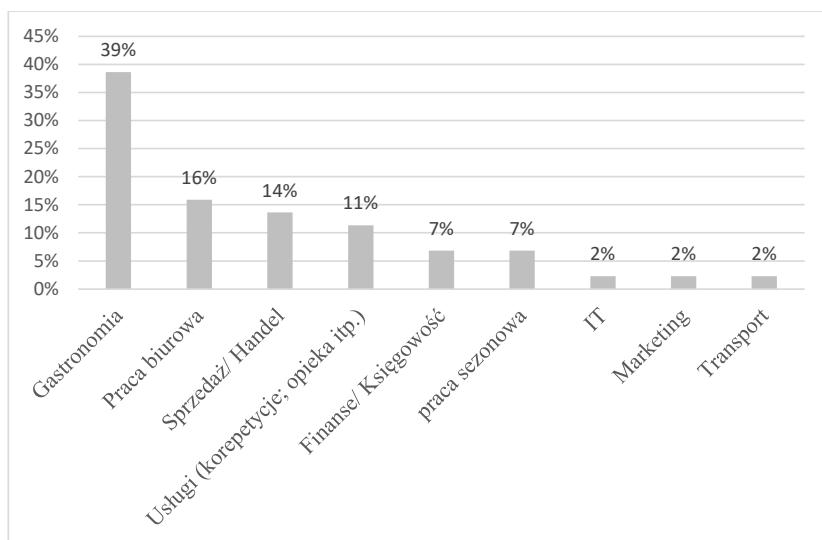
W związku z pandemią na rynku pracy w zakresie organizacji pracy zaszły gwałtowne zmiany. Wymuszona została adaptacja przedsiębiorstw do nowej sytuacji, obejmująca poprawę struktury IT oraz digitalizację jako alternatywę dla tradycyjnych procesów w przedsiębiorstwach. Umożliwiło to szybką zmianę formy pracy ze stacjonarnej na zdalną. Przyspieszony rozwój branży IT oraz wzrost jej znaczenia znalazł również odzwierciedlenie w poziomie wynagrodzeń. Trudna sytuacja związana z pandemią nie przełożyła się na spadek zarobków w gospodarce (*Poziom zatrudnienia...*, 2021). Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń wykazało, że w niektórych branżach, a zwłaszcza w IT, wynagrodzenia w 2020 roku wzrosły (Czepiel, 2021). Branża ta zdecydowanie zyskała na pandemii. Nie we wszystkich branżach zdalny model pracy jest możliwy (Leśniak, 2021). W wyniku pandemii najbardziej ucierpiały branże usługowe, w tym zwłaszcza branża gastronomiczna i rynek usług turystycznych (Tomaszewska-Bolałek, 2020).

Studenci starszych lat zazwyczaj są już aktywni na rynku pracy, jednak nie są jeszcze w pełni objęci pełną ochroną zatrudnienia², co wpływa na ich większą wrażliwość na skutki gwałtownych zmian występujących na rynku pracy. Studenci Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie bardzo aktywnie uczestniczą w rynku pracy:

2 Prawna ochrona zatrudnienia wiąże się z formą zatrudnienia. Najpełniejszą ochronę posiadają osoby, które świadczą stosunek pracy na podstawie umowy o pracę. Studenci jako osoby łączące naukę z pracą zawodową i dopiero rozpoczynające aktywny udział w rynku pracy najczęściej pracują na podstawie innych form zatrudnienia, tj. umowę zlecenie, umowę o dzieło.

88% badanych ma za sobą co najmniej jedno doświadczenie zawodowe, tj. już pracowało lub prowadziło własną działalność gospodarczą. Obecnie pracuje aż 77% ankietowanych. Spośród obecnie niepracujących osób ponad 2/3 nigdy nie pracowało, a blisko 1/3 straciła pracę w czasie pandemii, przy czym spośród nich aż 68% (a więc nadreprezentatywna grupa) pracowała na podstawie umowy zlecenia, 9% bez umowy, a 23% na podstawie umowy o pracę. Najwięcej osób straciło pracę w gastronomii, pracy biurowej, handlu i sprzedaży oraz usługach. Poniżej na wykresie nr 1 zaprezentowano branże, w których studenci najliczniej stracili zatrudnienie w czasie pandemii.

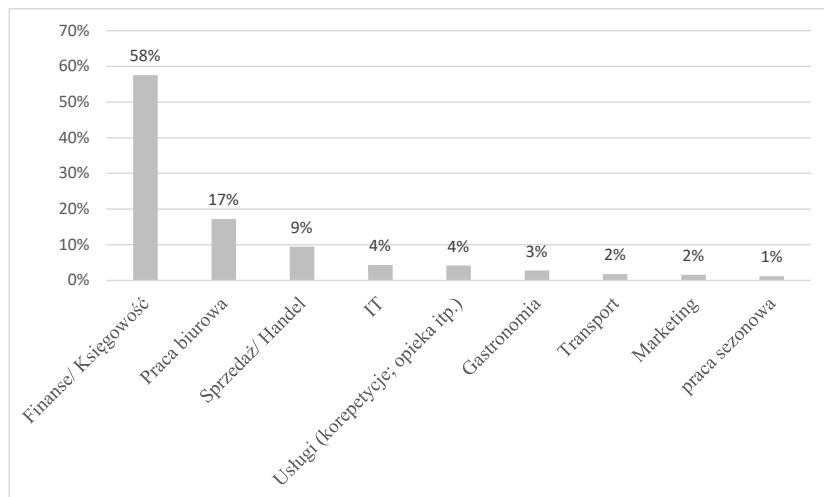
Wykres 1. Studenci, którzy utracili pracę w pandemii wg branż, w których byli zatrudnieni (udział %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Ponad połowa osób obecnie pracujących jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę, 42% – umowy zlecenie, 2% prowadzi własną działalność gospodarczą. Poniżej na wykresie nr 2 zaprezentowano branże, w których studenci są obecnie zatrudnieni.

Wykres 2. Studenci, którzy pracowali w pandemii wg branż, w których byli zatrudnieni (udział %)

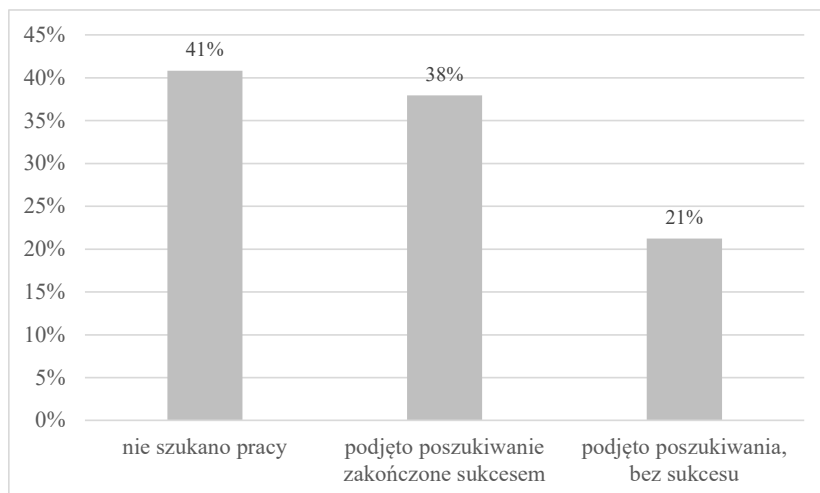

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Biorąc pod uwagę dane zamieszczone na powyższych dwóch wykresach, można stwierdzić, że ankietowani studenci utracili pracę w branżach usługowych, tych najbardziej wrażliwych na pandemię, natomiast najwięcej osób pracuje, czy też utrzymało pracę w branży finanse/księgowość, gdzie dominowała forma pracy zdalnej. Wśród studentów obecnie pracujących 66% wykonuje pracę zgodnie z wykształceniem.

Praca na studiach traktowana jest przez studentów jako możliwość zdobycia doświadczenia, poznania rynku i branży oraz uzyskania własnych środków finansowych. Wśród badanej grupy aż 57% podało, że ich głównym źródłem utrzymania są dochody z własnej pracy, 32% ankietowanych utrzymuje rodzina. Tylko 8% zadeklarowało, że głównym źródłem utrzymania jest stypendium/kredyt/renta. Zatem aktywność zawodowa dla badanych studentów jest bardzo ważna. W czasie pandemii studenci dość aktywnie podejmowali działania związane z poszukiwaniem zatrudnienia. Poniżej na wykresie nr 3 zaprezentowano, jak rozkładała się ta aktywność i jakie przyniosła efekty.

Wykres 3. Aktywność studentów w zakresie poszukiwań pracy w czasie pandemii

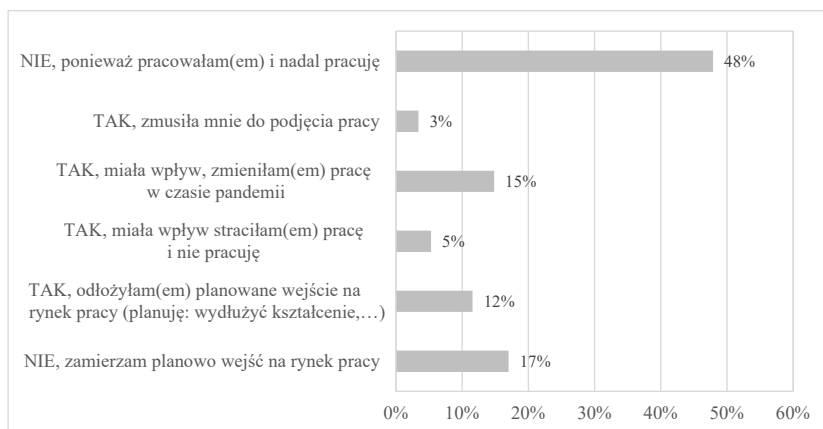
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Wśród wszystkich badanych studentów 41% nie szukało pracy w czasie pandemii. 38% poszukiwało pracy i tę pracę znalazło, natomiast 21% poszukiwało pracy, ale jej nie znalazło. W sumie aktywnie poszukiwało zatrudnienia 59% badanych studentów. Wśród nich znajdują się również studenci, którzy w czasie pandemii stracili pracę, ale na rynek pracy powrócili.

Pandemia wpłynęła na zachowanie tych studentów, którzy są już na rynku pracy oraz na decyzje tych studentów, którzy planują dopiero wejść na rynek pracy. Według jednej z teorii ekonomicznych, klasyczne wejście na rynek pracy wiąże się z współwystąpieniem w krótkim czasie następujących zdarzeń: zakończenie edukacji, podjęcie pracy, założenie rodziny oraz założenie gospodarstwa domowego. Klasyczny sposób wejścia na rynek pracy zadeklarowało jedynie 36% badanych studentów. 64% zapowiedziało, że wejdzie na rynek pracy, pomijając jeden z elementów tworzących klasyczną teorię wejścia na rynek pracy. W grupie tej 69% nie planuje w najbliższym czasie założenia rodziny, 41% nie ma w planach zakładania własnego gospodarstwa domowego, natomiast 36% badanych ma zamiar kontynuować naukę. Z badań jasno wynika, że zdecydowana większość badanych studentów nie planuje klasycznego wejścia na rynek pracy.

Poniżej na wykresie 4 zaprezentowano opinie studentów związane z wpływem pandemii na ich aktywność na rynku pracy.

Wykres 4. Opinie studentów na temat, czy pandemii miała wpływ na ich aktywność na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

67% badanych deklaruje, że pandemia nie miała wpływu na ich aktywności na rynku pracy, ponieważ znaczna część z nich (48% badanych) ciągle pracuje, a 17% deklaruje chęć wejścia na rynek pracy zgodnie z wcześniejszymi planami bez względu na pandemię. Dla jednej trzeciej badanych pandemia miała wpływ na decyzje związane z rynkiem pracy. W czasie jej trwania 15% badanych zmieniło pracę, 12% odłożyło wejście na rynek pracy w oczekiwaniu na poprawę sytuacji w gospodarce, 5% straciło zatrudnienie, a w przypadku 3% pandemia zmusiła ich do podjęcia zatrudnienia.

Reasumując znakomita większość badanych studentów mimo pandemii była aktywna na rynku pracy.

2.3. Pandemia a relacje i rozwój

Okres studiowania dla młodych ludzi to czas, w którym oprócz uczenia się i zdobywania pierwszych doświadczeń na rynku pracy kształtują oni sferę swoich relacji, pogłębiają zainteresowania oraz

zdobywają umiejętności i wiedzę na drodze edukacji nieformalnej, poza sformalizowanym systemem edukacji. Zmiana sposobu prowadzenia zajęć wymusiła konieczność posługiwania się zarówno przez wykładowców, jak i studentów nowymi narzędziami i sposobami komunikacji. Wpłynęło to na zmianę charakteru typowych do tej pory relacji między ludźmi na uczelniach wyższych. Naturalna relacja typu *face to face* została mocno zaburzona, co niekorzystnie wpłynęło na zacieśnianie się więzi w grupie rówieśniczej, jak również na budowanie i czerpanie korzyści z relacji typu mistrz-uczeń (Leśnicka, 2021). Dodatkowym utrudnieniem w nawiązywaniu i utrwalaniu relacji był wprowadzony *lockdown*, w wyniku którego zostały zamknięte typowe miejsca spotkań i spędzania wolnego czasu przez studentów. Dodatkowe formy aktywności, oferowane studentom na uczelniach w postaci udziału w organizacjach studenckich lub kołach naukowych czy wolontariacie, ograniczyły a czasami zawiesiły swoją działalność. Nie były one przygotowane na kontynuowanie pełnej działalności w trybie zdalnym. Badani studenci nie odczuli zbyt mocno braku tego typu działalności na uczelni, ponieważ uczestnictwo w nich zadeklarowało jedynie 21%.

Poniżej w tabeli 2 zaprezentowano opinie studentów na temat wpływu pandemii na ich aktywność w wybranych obszarach.

Tabela 2. Wpływ pandemii na aktywność studentów w wybranych obszarach życia

rodzaj aktywności	spadek aktywności	brak zmiany	wzrost aktywności	nie dotyczy
udział w kołach naukowych	12%	24%	4%	59%
udział w wolontariacie	14%	22%	1%	63%
udział w zajęciach (fitness, basen itp.)	64%	11%	3%	22%
kino, teatr, muzea, wystawy, koncerty	93%	3%	1%	3%
restauracje, puby, kawiarnie, clubing	96%	2%	1%	2%
spotkania towarzyskie	81%	14%	3%	1%
kursy (np. językowe, informatyczne)	35%	28%	15%	22%
inne studia/kierunek	13%	38%	6%	42%

Źródło: opracowanie własne w oparciu o wyniki badań ankietowych.

Z badań wynika, że studenci w znakomitej większości wskazali negatywny wpływ pandemii na obszary związane z relacjami i rozwojem. Zamknięcie miejsc związanych z kulturą i rozrywką było oczywistym utrudnieniem w korzystaniu z do tej pory dostępnych usług. Zastanawia natomiast ponad osiemdziesięcioprocentowy spadek aktywności w obszarze spotkań towarzyskich.

W powyżej analizowanych obszarach, zgodnie z opiniami studentów, aktywność nie wzrosła, wyjątek stanowi niewielki wzrost aktywności związany z udziałem studentów w kursach językowych i informatycznych.

W tabeli 3 zaprezentowano opinie studentów na temat wpływu pandemii na obszary związane z relacjami i rozwojem.

Tabela 3. Opinie studentów na temat wpływu pandemii na wybrane obszary związane z relacjami i rozwojem

	negatywnie	nieznacznie negatywnie	brak wpływu	nieznacznie pozytywnie	pozytywnie
RELACJE, ROZWÓJ (ogólnie)	39%	33%	13%	10%	4%
relacje z innymi osobami	34%	36%	20%	7%	2%
rozwój zainteresowań, pasji	31%	25%	18%	14%	11%
samokształcenie się	18%	19%	27%	20%	15%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Z powyższego zestawienia opinii studentów wynika, że prawie 70% wskazań dotyczy negatywnego wpływu pandemii na relacje i rozwój. Zdecydowanie najbardziej wrażliwy okazał się obszar związany z relacjami i rozwojem zainteresowań. Na rozwój zainteresowań i pasji pandemia miała wpływ raczej negatywny, takie opinie wyraziła ponad połowa ankietowanych. Najmniej wrażliwa w ocenie studentów okazała się sfera związana z samokształceniem. 35% odpowiedzi odnosiło się do pozytywnego wpływu pandemii na działania podejmowane w celu podnoszenia wiedzy i umiejętności na drodze edukacji nieformalnej.

3. WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ

Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych można stwierdzić, że pandemia miała wpływ na życie badanych studentów, który jednak znacznie się różnił w zależności od analizowanego obszaru. Zaskoczyły pozytywnie opinie studentów odnoszące się do wpływu pandemii na aktywności na rynku pracy, która nie ucierpiała, tak bardzo jak można było oczekiwać. Jeśli chodzi o obszar związany z nauką, opinie o charakterze wpływu pandemii były rozbieżne, co nie pozwoliło na sformułowanie jednoznacznych wniosków. Studenci w swoich opiniach wskazali na dotkliwy spadek aktywności związany zwłaszcza z budowaniem i podtrzymywaniem relacji wśród grypy rówieśniczej, jak i na niedogodności z tworzeniem relacji typu mistrz-uczeń. Oznacza to, że nie odbywała się ona w naturalny sposób, co będzie miało długookresowe konsekwencje, trudne obecnie do oszacowania. Można stwierdzić, że w przypadku obszaru relacje i rozwój wpływ pandemii był negatywny. W pracy postawiono hipotezę badawczą, że negatywne skutki pandemii najsilniej odczuwane są przez studentów w obszarze relacji i rozwoju, którą zweryfikowano pozytywnie, opierając się na przeprowadzonych badaniach.

4. WNIOSKI

Celem pracy było zaprezentowanie wpływu pandemii na kluczowe obszary życia osób łączących naukę z aktywnością na rynku pracy. Uzyskane wyniki badań pozwoliły na sformułowanie wniosków w tym zakresie i wskazanie obszarów, które okazały się najbardziej wrażliwe na pandemię w opinii studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Z opinii studentów UEK wyłania się obraz ich życia w cieniu pandemii. W obszarze nauki kluczowym problemem okazała się jakość prowadzonych zajęć, mniejsza aktywność w czasie zajęć oraz dostęp do zasobów uczelni, co wskazuje na obszary wymagające poprawy i lepszej organizacji zdalnego procesu kształcenia. Podobne wyniki w tym obszarze uzyskali Romaniuk i Łasiewicz-Wielba (2021).

W czasie pandemii badani studenci aktywnie uczestniczyli w rynku pracy. Obszar ten nie był w ich opinii wrażliwy na związane z nią

ograniczenia. Porównując otrzymane wyniki do wyników badań przeprowadzonych na innych uczelniach wyższych w Polsce i na świecie, można stwierdzić, że z zakresu rynku pracy otrzymano zbliżone wyniki do uzyskanych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Mimo, że studenci UJ pracują w mniejszym zakresie niż przeciętny polski student, około 30% z nich pracowała w czasie pandemii (Grodzicki i in., 2020). Natomiast na Uniwersytecie Stanowym w Arizonie w USA, na podstawie badań przeprowadzonych na podobnej próbie, można stwierdzić, że studenci z USA znacznie dotkliwiej odczuli wpływ pandemii na obszar nauki i rynku pracy niż ich polscy rówieśnicy. 13% ankietowanych opóźniło ukończenie studiów, 11% zrezygnowało z zajęć, a 12% planowało zmienić kierunek. Około 40% studentów straciło pracę lub staż (Aucejo i in., 2020).

W obszarze relacje i rozwój studenci wskazali na negatywny wpływ pandemii zwłaszcza na budowanie relacji, które są bardzo ważne zarówno w kontekście życia towarzyskiego, rozwoju, jak również w przyszłości na rynku pracy. Proces budowania relacji został zaburzony, a często także zahamowany. W tym obszarze otrzymane wyniki badań były zbieżne z wynikami uzyskanymi przez Aucejo i in., (2020), Bal i in. (2020) oraz Romaniuk i Łasiewicz-Wielbę (2021).

Reasumując można stwierdzić, że na podstawie wyników kilku zaprezentowanych w pracy badań najbardziej wrażliwy na negatywne skutki pandemii był obszar związany z relacjami.

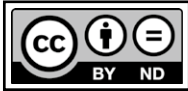
BIBLIOGRAFIA

- Aucejo, E.M., French J., Ugalde Araya, M.P., Zafar, B. (2020). The impact of COVID-19 on student experiences and expectations: Evidence from a survey. *Journal of Public Economics*, 191. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2020.104271>, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047272720301353> (dostęp: 10.06.2021).
- Bal, I.A., Arslan, O., Budhrani, K., Mao, Z., Novak, K., & Muljana, P.S. (2020). The Balance of Roles: Graduate Student Perspectives during the COVID-19 Pandemic. *TechTrends: for leaders in education & training*, 1–3. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s11528-020-00534-z> (dostęp 10.06.2021).
- Czepiel, M. (2021). *Najwyżej i najniżej opłacane branże w 2020 roku*, <https://wynagrodzenia.pl/artukul/najwyzej-i-najnizej-oplacane-branze-w-2020-roku> (dostęp: 17.04.2021).

- Grodzicki, M., Grzymała-Moszczyńska, J., Kostera, M., Lubacha, J., Krzemińska, K., Łapniewska, Z., Stachurski, A., Szafarczyk, L., Wójcik, G. (2020). *W jaki sposób pandemia COVID-19 wpływa na sytuację ekonomiczną i psychospołeczną studentów? Diagnoza i rekomendacje*, <https://www.researchgate.net/publication/349139591>, DOI: 10.13140/RG.2.2.20974.13127 (dostęp: 10.06.2021).
- Haldane, V., De Foo, C., Abdalla, S.M. et al. (2021). Health systems resilience in managing the COVID-19 pandemic: lessons from 28 countries. *Nature Medicine*, 27, 964–980. <https://doi.org/10.1038/s41591-021-01381-y>
- Harvey, W.T., Carabelli, A.M., Jackson, B. et al. (2021). SARS-CoV-2 variants, spike mutations and immune escape. *Nat Rev Microbiol.*, 19, 409–424, <https://doi.org/10.1038/s41579-021-00573-0>
- Leśniak, G. (2021). *Pandemia zmienia rynek pracy. Firmy zaczynają szukać specjalistów od poprawy płynności finansowej*. <https://www.prawo.pl/kadry/jak-pandemia-zmienia-rynek-pracy-jakich-specjalistow-szukaja,506289.html> (dostęp: 17.04.2021).
- Leśnicka, J. (2021). *Szkolnictwo wyższe w pandemii koronawirusa poniosło klęskę*, <https://www.rp.pl/Edukacja-i-wychowanie/303189906-Szkolnictwo-wyzsze-w-pandemii-koronawirusa-ponioslo-kleske.html> (dostęp: 16.04.2021).
- Pietrzyk, D. (2021). *Koronakryzys a szkolnictwo wyższe. Historyczna okazja do zmiany nauczania*. https://biznes.interia.pl/raporty/raport-biznestrendy-2021/aktualnosci/news-koronakryzys-a-szkolnictwo-wyzsze-historyczna-okazja-do-zmia,nId,4966353#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox (dostęp: 16.04.2021).
- Poziom zatrudnienia w Polsce w 2020 r.* (2021). <https://www.bnpparibas.pl/blog/rynek-pracy-w-polsce-w-2020-roku-jak-zarabialismy-w-czasie-pandemii> (dostęp: 17.04.2021).
- Romaniuk, M.W., Łukasiewicz-Wieleba, J.T. (2021). Zdalna edukacja kryzysowa w APS w okresie pandemii COVID-19. Z perspektywy rocznych doświadczeń, https://www.researchgate.net/publication/350514381_Zdalna_edukacja_kryzysowa_w_APS_w_okresie_pandemii_COVID-19_Z_perspektywy_rocznych_doswiadczen (dostęp: 10.06.2021).
- Szewioła, P. (2020). *Jak koronawirus wpłynie na polskie uczelnie? Wyhamowanie badań, problemy psychologiczne, luka pokoleniowa*, <https://www.gazetaprawna.pl/autor/38930,paulina-szewiola,18> (dostęp: 16.04.2021).
- Tomaszewska-Bolałek, M. (2020). *Rewolucja zamiast ewolucji. Rzeczywistość dla sektora gastronomii jest miazdząca*, <https://www.forbes.pl/biznes/branza-gastronomiczna-w-czasie-koronawirusa-jak-radzi-sobie-w-2020-roku/zqj10xs> (dostęp: 17.04.2021).

Wyższe uczelnie a epidemia koronawirusa – ciekawy wywiad prof. Piotra Steca z WPiA dla „DGP”. <https://uni.opole.pl/page/3708/wyzsze-uczelnie-a-epidemia-koronawirusa-ciekawy-wywiad-prof-piotra-steca-z-wpia-dla-1gp> (dostęp: 16.04.2021).

Copyright and License

This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivs (CC BY- ND 4.0) License
<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>